

ב"ה

פרשת זאת הברכה

צדקת ה' עשה משפטיו עם ישראל

ברכה לג, כא.

נח – אברהם – משה קודם מתן תורה – לאחר מתן תורה

איתא בזהר^[1] אודות שלשה צדיקים שכל אחד ואחד מהם היה בדור שהיה שלא כדבעי: נח, אברהם ומשה. בדורו של נח בשעת המבול - התפלל נח רק עבור עצמו ועבור בני-ביתו, ועל כל הדור לא חשב. רק בשעה שבאו אליו ושאלוהו לשם מה הוא בונה את התיבה - סיפר להם שהקב"ה עומד להביא מבול על העולם, והוכיחם. וכיון שזוהי היה רק בשעה שבאו אליו, שהרי הוא לא הלך אליהם - נאמר על זה בזהר ביטוי קשה.

אברהם - לא המתין עד שיבואו אליו, אלא "ויקרא שם בשם הוי' א-ל עולם"^[2], הוא הלך לכולם ופרסם אלקות בעולם. אבל אף על פי כן, במה התבטאה עבודתו - לעשות כולם צדיקים, ואילו עבור אלו שאינם צדיקים - לא ביקש. בשעה שהיתה הגזירה על סדום, ביקש מהקב"ה "אולי יש גו' צדיקים בתוך העיר"^[3], שאם יש בה צדיקים לא יחריב את העיר בעבורם, ובשעה שענו לו שאין עשרה צדיקים - אזי "ואברהם שב למקומו"^[4], ולא היו לו עוד טענות.

אבל הנהגתו של משה, רעיא מהימנא, היתה באופן אחר. בשעה שחטאו בני ישראל - תבע משה רבינו מהקב"ה שימחל לכל בני ישראל, גם לרשעים, ולא זו בלבד שלא התנהג כמו נח שהתפלל רק עבורו ועבור בני-ביתו, אלא אדרבה - משה רבינו אמר^[5]: "ואם אין - מחני נא מספרך אשר כתבת".

משה רבינו סיכן את עצמו למען בני ישראל. ואף שעל-פי שכל, על-פי טעם ודעת, אין מקום להתפלל עבור חוטא בעגל ובמזיד – סיכן משה רבינו את עצמו, ברצון חזק ומסירות-נפש שלמעלה מטעם ודעת, גם עבורם. ורק הנהגה זו קורא הזוהר הקדוש^[6] - "נשמתא דאורייתא"^[7] - בשם "שלימו כדקא יאות". זוהי הדרך לאחרי מתן-תורה, וזהו סימנו של "רעיא מהימנא".

מנהיג הדור, ובפרט לאחרי מתן-תורה, מסכן את עצמו עבור כל בני ישראל ללא יוצא מן הכלל, בין אם יש לזה מקום בשכל ובין אם לאו. הוא אינו נועל בתיבה את עצמו "ובניו ואשתו ונשי בניו אתו"^[8], ואילו שאר בני ישראל - "לא בְּעֵי רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ", כיון שהם כו', "ובגין כך איקרון מי המבול על שמה"^[9].

רועה ישראל מסכן את עצמו ובמסירות-נפשו בפועל עבור דור שהוא אפילו כמו "דור המדבר" שעליהם אמר ר' עקיבא - אף שהיה אוהב ישראל, ואמר "ואהבת לרעך כמוך . . . זהו כלל גדול בתורה" - ש"אין להם חלק לעולם הבא"^[10], ואף על פי כן, משה רבינו, הרועה הנאמן, מסכן את עצמו גם עבורם, ונשאר במדבר בשבילם, כמו שכתוב במדרש^[11], כמו שנאמר^[12] "צדקת הוי' עשה ומשפטיו עם ישראל", שמשה רבינו נשאר במדבר כדי לקחת את דור המדבר עמו.

ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשט"ו

(תורת מנחם ח' י"ד ע' 158)

^[1] ח"א קו, א. וראה שם סז, ב.

^[2] וירא כא, לג. וראה ד"ה באתי לגני תשי"א ס"ח (תורת מנחם – התוועדויות ח"ב ע' 201 ואילך).

^[3] שם יח, כד.

^[4] שם, לג.

^[5] תשא לב, לב.

^[6] ח"א קו, א. וראה שם סז, ב.

^[7] זח"ג קנב, א.

^[8] נח ז, ז.

^[9] זח"א סז, ב.

^[10] סנהדרין קח, רע"א (במשנה).

^[11] במדב"ר פי"ט, יג.

^[12] ברכה לג, כא.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעייני הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו

שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה